

Datum: 2022-06-13
Handläggare: Peter Pors
Direktr:
Diariernr: 2022.013 MN

Miljöskyddsnämnden

Yttrande över granskningshandlingar gällande detaljplan för Alingsås, underfart vid Krangatans förlängning och gång- och cykelväg vid Borgens gata

Ärendebeskrivning

DNR: 2020.009 KS

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet att bygga en underfart för bil och gång- och cykeltrafikanter under Västra stambanan för att sammanbinda Sävelunds- och Borgens verksamhetsområden, och därmed även E20 och Vänersborgsvägen. Alingsås stadskärna kan på så sätt få minskat trafikflöde av tunga och miljöfarliga transporter och räddningstjänsten kan få en alternativ körväg. Syftet är också att bygga gång- och cykelväg längs med Borgens gata för att serva befintliga verksamheter längs gatan samt nya verksamheter längs Tokebackavägen. Planläggningen sker med utökat förfarande enligt plan- och bygglagens 5:e kapitel.

Planområdet ligger ca 2 km öster om Alingsås stadskärna. Planområdet sträcker sig längs hela Borgens gata, från korsningen E20 – Borgens gata, till Skansgatan i nordost. Vidare sträcker sig planområdet från Krangatans norr om järnvägen, via Kastellgatan till Borgens gata i söder. Förslaget överensstämmer med kommunens översiktsplan. Kommunen bedömer att förslaget inte ger en betydande miljöpåverkan. Granskningshandlingarna består av plan- och illustrationskartor, planbeskrivning och samrådsredogörelse.

Beredning

Hälso- och miljöskyddsenheterna har deltagit i plangrupsarbetet inför framtagandet av samrådshandlingarna och lämnat synpunkter gällande markföroreningar, naturvärden och dagvattenhantering.

Ett planförslag har varit ute på samråd under tiden 28 februari – 20 mars 2020. Den senast beslutade planprioriteringen (7 februari 2022 §11) anger att rubricerad detaljplan beräknas bli klar år 2022. Granskning pågår mellan 11 maj och 3 juni 2022. Miljöskyddsnämnden har beviljats förlängd tid att lämna synpunkter till den 22 juni.

Hälso- och miljöskyddsenheternas synpunkter

Förorenad mark

I dagvattenutredningen har risker med PFAS bedömts utifrån den provtagning som gjordes 2018 på Kastellet 3. Vid den provtagningen analyserades ett prov från inströmmande vatten i ett provschakt samt två prover från dike uppströms och nedströms fastigheten. I dagvattenutredningen anges att anläggningen av dagvattendamm inte bedöms försämra PFOS-situationen eller innebära en ökad risk för spridning p.g.a. att grundvattenströmningen inte ändras och att halterna PFOS med bred marginal understiger relevanta riktvärden. Miljöskyddsnämnden bedömer att man inte vet tillräckligt om representativiteten hos det enda prov som tagits för att kunna dra en sådan slutsats.

Vår bedömning är att man utifrån aktuellt underlag inte kan dra slutsatser om halten PFOS i förhållande till riktvärden på platsen som helhet och att påverkansområdet fortfarande är okänt. Ytterligare riskbedömning med kompletterande provtagning krävs för att säkerställa platsens lämplighet för anläggande av dagvattendamm.

I rapporten från den miljötekniska markundersökningen på fastigheterna Kristineholm 1:54 samt del av Kristineholm 1:56 och 1:48 (Alingsås kommun 2019-12-18) står att fastigheterna har fyllts ut med massor och att föroreningar har påträffats. Med anledning av detta ska anmälan enligt 28 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd lämnas in i god tid före planerade arbeten (minst 6 veckor) till miljöskyddsnämnden.

Vid eventuellt anläggande av en dagvattendamm på fastigheterna Kristineholm 1:54 samt del av Kristineholm 1:56 och 1:48 kan det krävas uppstädning och omhändertagande av yttligt avfall såväl som urschaktning och omhändertagande av föroreningspåverkade fyllnadsmassor med inslag av rivningsrester/avfall.

Hantering länsvatten

Om länsvatten uppstår på eller i anslutning till de fastigheter där föroreningar misstänks eller har påträffats bör länsvattnet provtas och analyseras innan bedömning tas om det bör släppas ut eller omhändertas som avfall.

Dagvatten

I nuläget avrinner dagvatten från Borgens gata väster om Kastellgatan direkt till en grönyta mot Säveån. Dagvatten från Borgens gata öster om Kastellgatan avvattnas via brunnar och ledningssystem till en större dagvattenkylvert. Den kommer från järnvägsbanken via Kastellgatan till ett mindre dike som mynnar i Säveån. Till denna kylvert är även dagvattenavrinning från Krangatan tillsammans med 2/3-delar av industriområdet Sävelund (väster om järnvägen) ansluten.

Föreslagen exploatering innebär på grund av ändring i markanvändning en ökning av flöden och föroreningar från planområdet till Säveån. Flödes- och föroreningsökningen är en följd av att naturmark ersätts med väg-, gång- och cykelytor.

En trafikutredning beräknar att omkring 4 000 fordon/dygn kommer att passera underfarten vid Krangatan när detaljplanen är utbyggd. På Borgens gata beräknas omkring 3 000 fordon/dygn att passera. I jämförelse med 1 700 fordon/dygn (2018).

En tolkning av riktlinjerna för dagvatten bör därför vara att den volym som ska fördröja och rena dagvattnet ska utgå från den totala andelen hårdgjord vägyta som planeras inom detaljplanen. Till skillnad från att utgå ifrån att det bara ska skapas volymer för fördröjning och därmed rening av dagvattnet utifrån de hårdgjorda ytor som tillkommer inom området. En stor del av den hårdgjorda ytan kommer att vara i form av trafikerade vägytor där trafikmängden kommer att öka. Vägytorna riskerar då att bidra med mer förorening till recipienten jämfört med idag.

Hur ska man säkerställa att dagvattenanläggningen dimensioneras rätt? I plankartan får vattenflöden eller bestämmelser som anger vilken teknik som ska användas för att reglera dagvattnet inte användas. I plankartan och bestämmelserna får istället anläggningens utbredning och djup anges vilket skapar förutsättningar för att uppnå ett visst utflöde och rening.

Erosion skapad av ökade dagvattenflöden i nedströms liggande områden, exempelvis i ravinen skulle i ett framskridet skede kunna innebära skador på infrastruktur och byggnader.

Synpunkter på dagvattenhanteringen är att:

- Planbeskrivningen behöver förtydliga vilken typ av dagvattenanläggning som ska byggas utmed Krangatans förlängning. Innebär ett "grönt dike" ett infiltrationsstråk av makadam och grus som är överväxt med gräs?
- Utifrån resonemanget att detaljplanens inte får riskera att försämra recipientens status behöver dagvattenflödet renas från all yta som bidrar med föroreningar.
- Storleken på utbredningen av de ytor är som ska tas i anspråk av dagvattenhanteringen bör framgå av plankartan.
- Planbeskrivning ska belysa om den föreslagna fördröjningen och magasineringen av dagvattenflödet är tillräcklig för att inte skapa erosion i nedströms liggande områden, exempelvis i ravinen.

Naturvärden

En naturvärdesinventering i planområdet utfördes av Calluna i juni 2018. Den visar sammantaget att kantzonen vid Sävån har ett påtagligt högt naturvärde. Kantzonen har betydelse för biologisk mångfald och fungerar som spridningsstråk för olika artgrupper. Området utgör livsmiljö för flera naturvårdsintressanta arter av bland annat fåglar, fladdermöss och ryggradslösa djur. Flera rödlistade arter har livsmiljöer inom området och har registrerats strax utanför.

Vid inventering av planområdet (Calluna 2018) konstaterades det att biotopvärdet för fladdermöss bitvis är tämligen högt. Vid en efterföljande inventering av fladdermössen i området registrerades sex arter som troligen bedöms ha populationer som förekommer i eller i nära anslutning till området. Alla fladdermöss är fridlysta.

Fladdermöss är nattdjur som störs av belysning, och de kan därför inte röra sig fritt i områden som är belysta med till exempel gatubelysning. Det bör därför undersökas och tas i beaktande hur gatubelysningens utformning längs gång- och cykelvägen utmed med Sävån kan påverka fladdermöss i området och hur belysningen eventuellt kan anpassas för att minska påverkan.

Miljöskyddsnämnden bedömer i övrigt att planförslaget i stort tar hänsyn till naturvärden så långt det är möjligt och har gjort anpassningar för att minska påverkan på naturvärdena i området. Detta förutsatt att angivna försiktighetsåtgärder i planförslaget vidtas.

Ekonomisk bedömning

Ej aktuell

Förslag till beslut

Ovanstående yttrande antas av miljöskyddsnämnden och skickas som svar på granskningsremissen.

I beredningen har även följande handläggare deltagit: Sanna Olsson, Malin Karlsson och Lena Braf

Beslutet ska skickas till

KS

Marie Berghult
Myndighetschef Bygg- och miljö

Lena Braf
Miljöskyddsinspektör